

การฝึกอบรมหลักสูตรอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

องค์การบริหารส่วนตำบลบานา จังหวัดปัตตานี

องค์การบริหารส่วนตำบลบานา มีพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 11 หมู่บ้าน และมีหมู่บ้านจำนวน 4 หมู่บ้านที่มีสภาพพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติตามธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม พายุฝนฟ้าคะนอง เป็นต้น และนอกจากนี้ในพื้นที่ยังเป็นเขตอุตสาหกรรม มีโรงงานตั้งอยู่ในพื้นที่ประมาณ 20 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงงานแปรรูปอาหารทะเล และมีธุรกิจการประมง ทำให้พื้นที่ในส่วนนี้เป็นเขตชุมชนเมือง มีประชากรอาศัยอย่างหนาแน่น

ลักษณะทางกายภาพและทางสังคมดังกล่าวก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาความปลอดภัยหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ภัยธรรมชาติ การเกิดอัคคีภัย การมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น ปัญหา ยาเสพติด เป็นต้น อบต. บานาจึงเห็นความสำคัญในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ของตนโดยประชาชนในชุมชนร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อการติดตามเฝ้าระวังปัญหาที่อาจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลพื้นฐาน :
ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองปัตตานี

จังหวัด: ปัตตานี

ประชากร: 17,768 คน

พื้นที่: 24.75 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2546 อบต. บานา ได้จัดทำโครงการ “อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)” ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติในชุมชนเบื้องต้น และแก้ไขปัญหาความมั่นคงในชุมชน ปัญหายาเสพติด ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ณ ศูนย์ภัยจังหวัดปัตตานี เป็นเวลา 5 วัน (21-25 เมษายน 2546) โดยผู้ใหญ่บ้านจะคัดเลือกอาสาสมัครหมู่บ้านละ 5 คน และโรงงานอุตสาหกรรมคัดเลือกตัวแทนโรงงานละ 2 คน รวมมีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 100 คน และมีการอบรมให้ความรู้ในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

- การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- กฎหมายและการใช้วิทยุสื่อสาร
- ความปลอดภัยเกี่ยวกับไฟฟ้า
- อุบัติภัยจากการจราจรและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- การฝึกกระโดดบันจี้จัมและท่ายานพาหนะ
- การปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- พ.ร.บ. ป้องกันและระงับอัคคีภัย และการจัดสายบังคับบัญชาของ อปพร.
- ทฤษฎีการเกิดไฟ การป้องกันอัคคีภัย และแนะนำเครื่องมือในการดับเพลิง
- การฝึกดับเพลิง การผจญเพลิงภาคสนาม
- ความมั่นคงแห่งชาติ
- ยาเสพติด
- การใช้รถและเชือกช่วยชีวิต
- พ.ร.บ. สงเคราะห์ผู้ประสบภัย
- อุปกรณ์ประจํารถยนต์กู้ภัยและอุปกรณ์ประจําและช่วยเหลือกู้ภัย
- สาธิตและปฏิบัติการใช้อุปกรณ์กู้ภัยและสาธิตการขับเรือท้องแบนภาคสนาม

- การใช้หมอน/เบาะลมและสาธิตการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากที่สูงและกระโดดหอสูง
 - ภารกิจของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)
- 2.อาสาสมัครเข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือชุมชนและสังคมของตนในเบื้องต้น และเป็นตัวแทนเครือข่ายของชุมชนในการรักษาความมั่นคง และการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยการเข้าร่วมงานกับอาสาสมัครในชุมชน และจัดเวรยามในการสอดส่องดูแลในพื้นที่

การระดมทรัพยากร

- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ**
1. งบประมาณของอบต. ในปี 2546 จำนวน 124,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้
 - ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน 12,000 บาท
 - ค่าอาหาร อาหารว่าง และเครื่องดื่ม 100 คน คนละ 180 บาท/วัน จำนวน 5 วัน เป็นเงิน 90,000 บาท
 - ค่าใช้สอยวัสดุในการฝึกอบรม จำนวน 10,000 บาท
 - ค่าเสืยผู้เข้าฝึกอบรม จำนวน 12,000 บาท
 2. โรงงานอุตสาหกรรมบริจาคเงิน จำนวน 15,000 บาท เพื่อสมทบค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้
 - ค่าตัดชุด อปพร. จำนวน 10 ชุด รวม 10,000 บาท
 - ค่าจัดกิจกรรม จำนวน 5,000 บาท
- อุปกรณ์/เครื่องมือ**
1. รถดับเพลิงของเทศบาลเมืองปิตดาณี พร้อมชุดเครื่องมือดับเพลิงครบชุด จำนวน 2 คัน
 2. รถน้ำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปิตดาณี จำนวน 1 คัน
 3. เรือท้องแบนกู้ภัย จำนวน 10 ลำ
 4. อุปกรณ์ปฐมพยาบาลของโรงพยาบาลปิตดาณี
- บุคลากร**
1. วิทยากร ทำหน้าที่ให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 13 คน ทำงาน 5 วัน ต่อการอบรม 1 ครั้ง

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ประมาณ ต้น ปี 2545	- นายกอบต. เห็นความสำคัญว่าควรจะมีการสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน	นายกอบต./ สภา อบต.
กุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2545	- จัดทำประชาคมในตำบลเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในตำบล	ผู้นำชุมชน/ อบต.
สิงหาคม 2545	- จัดทำร่างโครงการเพื่อขอเสนออนุมัติงบประมาณต่อสภา	นายกอบต./ ปลัด อบต.
สิงหาคม 2545	- นำเรื่องเสนอต่อที่ประชุมสภา และอนุมัติให้จัดทำโครงการ - วางแผนการดำเนินการ	นายกอบต./ ปลัด อบต./ สภา อบต.
กุมภาพันธ์ 2546	- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม เช่น โรงพยาบาลปิตดาณี, สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปิตดาณี, เทศบาลเมืองปิตดาณี และสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด เป็นต้น - ประสานงานกับผู้นำชุมชน และโรงงานเพื่อให้คัดเลือกผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอบรม	นายกอบต./ ปลัด อบต./ เจ้าหน้าที่ อบต.
กุมภาพันธ์ 2546	- ผู้นำชุมชนคัดเลือกตัวแทนหมู่บ้านละ 5 คน	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
	- โรงงานในพื้นที่คัดเลือกตัวแทนโรงงานมาแห่งละ 2 คน	โรงงานในพื้นที่
21-25 เมษายน 2546	- จัดฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ณ ศูนย์กู้ภัย จังหวัดปัตตานี เป็นเวลา 5 วัน	อบต.บานา และ หน่วยราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
พฤษภาคม 2546 เป็นต้นมา	- ผู้รับการฝึกอบรมเข้าช่วยเหลือชุมชนและหน่วยงานของตน	อาสาสมัครที่ผ่านการฝึกอบรม/ อบต.

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/องค์กร--

--บทบาทความร่วมมือ--

**สำนักงานป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย
จังหวัดปัตตานี**

เป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่อง การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, พ.ร.บ.ป้องกันและระงับอัคคีภัย, การจัดสายการบังคับบัญชาของ อปพร., ความมั่นคงแห่งชาติ, การใช้รถช่วยชีวิต, อุปกรณ์ประจำรถยนต์กู้ภัยอเนกประสงค์และการช่วยเหลือกู้ภัย และฝึกระเบียบแถว ทำบุคคลมือเปล่า

เทศบาลเมืองปัตตานี

เป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่อง ทฤษฎีการเกิดไฟ การป้องกันอัคคีภัย และแนะนำเครื่องมือในการดับเพลิง และฝึกแผนดับเพลิงและการผจญเพลิงภาคสนาม

**การไฟฟ้าส่วน
ภูมิภาคจังหวัด
ปัตตานี**

เป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่อง ความปลอดภัยเกี่ยวกับไฟฟ้า

**สถานีตำรวจภูธร
จังหวัดปัตตานี**

เป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่อง อุบัติภัยจากการจราจรและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

โรงพยาบาลปัตตานี

เป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

**สำนักงานพัฒนา
สังคมและสวัสดิการ
จังหวัดปัตตานี**

เป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

**กองร้อยอาสาสมัคร
จังหวัดปัตตานี**

เป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่อง การใช้หมอน/ เบาะลม และสาธิตการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากที่สูง และกระโดดหอสูง

**กองร้อยอาสาภาค
ที่ 444**

ให้ความช่วยเหลือในช่วงการฝึกอบรม และเป็นวิทยากรเรื่อง ระเบียบวินัย

อำเภอเมืองปัตตานี

นายอำเภอเมืองปัตตานีเป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่อง ยาเสพติด

**โรงงานอุตสาหกรรม
ในตำบล**

ช่วยในการคัดเลือกตัวแทนเพื่อรับการฝึกอบรม และสนับสนุนด้านงบประมาณ จำนวน 15,000 บาท

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

- พื้นที่ของ อบต.บานา ในส่วนที่ติดกับชายทะเล ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวประมง มักจะประสบกับภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ เช่น พายุฝนฟ้าคะนอง หรือภัยทางธรรมชาติในขณะที่ชาวประมงออกทะเล บางครั้งไม่สามารถให้การช่วยเหลือได้ทันเวลาที่
- พื้นที่บางส่วนที่เป็นเขตอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนประมาณ 20 แห่ง ทำให้พื้นที่มีลักษณะความเป็นเมืองสูง ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ ภายในชุมชน เช่น ปัญหาเรื่องยาเสพติด

อันตรายจากสถาบันเชิงและแหล่งมั่วสุมต่างๆ รวมทั้งภัยพิบัติต่างๆที่เกิดขึ้นจากโรงงาน ไฟไหม้ น้ำท่วมขัง เป็นต้น แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ป้องกันภัยที่ครอบคลุมทั่วพื้นที่

หลังการดำเนินการ

1. การจัดฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ทำให้ชุมชน โรงงานและพื้นที่ในตำบล มีความพร้อมในการจัดการกับภัยพิบัติต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น และเมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ ก็สามารถลดความรุนแรงของปัญหาลงได้ เช่น เมื่อเกิดไฟไหม้สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันเวลาที่ทำให้ไฟไม่ลุกลามมาก และเมื่อเกิดน้ำท่วมขังอาสาสมัครก็จะเข้าไปช่วยขุดลอกคูคลอง เป็นต้น
2. ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม สามารถช่วยเหลืออบต. ชุมชนและสังคมของตนในการบรรเทาสาธารณภัย และภัยพิบัติในเบื้องต้นได้ และประสานงานกับ อาสาสมัครของจังหวัดปัตตานีในการกิจด้านความมั่นคง ทำให้ช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ในบางส่วน เพราะมีเครือข่ายที่ให้ความช่วยเหลือสอดส่องในชุมชนมากขึ้น
3. ปัญหาเสพติด การมั่วสุมของวัยรุ่น อันตรายจากสถาบันเชิงลดน้อยลง และประชาชนในพื้นที่มีความมั่นใจต่อความปลอดภัยในชุมชนมากขึ้น เช่น ในปี 2546 มีผู้ติดยาเสพติด จำนวน 81 ราย (มีการจัดเก็บสถิติในเรื่องผู้ติดยาเสพติดเพียงปีเดียว คือปี 2546 ส่วนเรื่องอื่นๆ ไม่ได้ทำสถิติไว้แต่ อบต.ใช้การประมาณการโดยการพูดคุยกับชาวบ้าน และการสังเกต)
4. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการร่วมมือกันทำงานระหว่าง อบต.บานา หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ชุมชน และโรงงานในพื้นที่ในการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความปลอดภัยในตำบล

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ประชาชนในพื้นที่ไม่ให้การยอมรับและขาดการให้ความสนับสนุนการทำงานแก่ อปพร.	1. พยายามทำงานให้ดีเพื่อพิสูจน์ให้ประชาชนเห็นถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือชุมชนของอาสาสมัคร
2. การโยกย้ายที่อยู่ของอาสาสมัครที่ชำนาญงาน ทำให้จำนวนอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานมีจำนวนลดลง	2. จัดฝึกอบรมให้กับผู้ที่สนใจเป็นอาสาสมัครทุกปี ปีละครั้ง เพื่อเพิ่มจำนวนอาสาสมัครให้มากขึ้น รวมทั้งเป็นการทบทวนความรู้ให้กับอาสาสมัครชุดเดิม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การสนับสนุนของผู้บริหารที่เห็นความสำคัญและมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น
2. การให้ความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน
3. ความตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อชุมชน ศักยภาพและความชำนาญงานของอาสาสมัคร

บทเรียนที่ได้รับ

การที่จะป้องกันภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าไปให้การสนับสนุนเพื่อให้การป้องกันภัยมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายราเชน นันทกริก
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบานา

ที่อยู่ : 335 ถนนนาเกลือ ตำบลบานา อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี
โทรศัพท์ : (01) 8971310

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2546

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	355 หมู่ 8 ตำบล บานา อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี 94000
ขนาดพื้นที่	24.75 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	11,456,952.82 บาท 6.04 % เงินเดือนและค่าจ้างประจำ 1.14 % ค่าจ้างชั่วคราว
งบประมาณรายได้	19,548,566.14 บาท 11.15 % จัดเก็บเอง 67.92 % รัฐจัดเก็บให้ 1.19 % อุดหนุน
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	38 คน 10 คน พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างประจำ 26 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	17,768 คน
จำนวนครัวเรือน	5,322 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	5,000 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	20,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลบานา มีลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่ง สภาพดินเป็นดินหาดโคลนเลน เนื่องจากพื้นที่ตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำปัตตานี อบต.บานา ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองปัตตานี 6 กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ มีเชื้อชาติไทย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม รองลงมาคือศาสนาพุทธ, ในด้านการประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว ประมง และทำนาเกลือ เป็นต้น ลักษณะทางสังคม ในด้านการศึกษา มีศูนย์การศึกษาเด็กก่อนวันเรียน 5 แห่ง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง โรงเรียนอนุบาล 2 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง, ด้านสถาบัน/องค์การศาสนา มีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง มัสยิด 6 แห่ง สุเหร่า 9 แห่ง, ด้านสาธารณสุข มีสถานอนามัยประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง สถานพยาบาลเอกชน 1 แห่ง และศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน 8 แห่ง